

Jak bude vypadat centrum města Trhový Štěpánov

Vážení spoluobčané!

V této zvláštní příloze Štěpánovského zpravodaje Vám předkládáme návrh řešení revitalizace centra našeho města. Za poslední léta bylo proinvestováno hodně peněz do infrastruktury města, plynofikace, splaškové kanalizace, rozšíření vodovodu. Jsou to velmi potřebná zařízení, ale pro vzhled obce to mnoho nepřináší.

Proto zastupitelstvo města přišlo s návrhem, že by bylo třeba se zabývat celkovým vzhledem města, a kde by se mělo začít, je centrum. V našem městě chybí chodníky a pokud jsou, tak nemoderní. Zeleň v obci je přestálá bez odborného přehodnocení. Máme příklady z ostatních měst, kde se zastupitelstva začala zabývat vzhledem a úpravou ulic a náměstí.

Naše zastupitelstvo v minulém roce rozhodlo zadat studii na úpravu centra města zkušenému architektovi, který připraví studii budoucích dlouhodobých změn v tomto prostoru. Tímto architektem se stal Ing. arch. Ivan Hořejší se svým atelierem a v květnu 2012 nám předložil první návrh řešení. K návrhu studie revitalizace centra došel i studií historického vývoje Štěpánova v dobách, kdy ještě nebyl Trhový, ale měl klasické maloměstské živnostenské uspořádání.

Studie je na počátku veřejného projednávání, je třeba se na ni dívat tak, že je to vize na desetiletí, která by se po schválení měla stát závazným vodítkem pro výstavbu v centru našeho města.

*Ing. Václav Nekvasil
starosta Města Trhový Štěpánov*

TRHOVÝ ŠTĚPÁNOV revitalizace centra města

Architektonický ateliér 2H, s. r. o.
Ing. arch. Ivan Hořejší, Ing. arch. Jan Hořejší, Ing. arch. Vít Podráský
konceptní studie říjen 2012

Řešené území

Z rozsahu území vymezeného zadáním a jeho polohy v rámci struktury města je zřejmé, že se jedná o klíčovou část představující identitu Trhového Štěpánova. Právě tato část dělá z Trhového Štěpánova to, čím je a jak ho lidé vnímají. Zamýšlenou revitalizaci centra města vnímáme jako velkou příležitost pro Trhový Štěpánov. Je tedy nutné vnímat ji v širších souvislostech, v kontextu celého města, neboť změny zde ovlivňují jeho fungování jakožto celku.

Charakter města

Když se řekne Trhový Štěpánov, vybaví se lidem, kteří město znají, pravděpodobně obraz s kostelem sv. Bartoloměje na návrší a typická terénní konfigurace, do které je Trhový Štěpánov zasazen. Strmý svah otevírající prostor náměstí do krajiny pohledem přes dolní jihozápadní část města je charakteristický stejně jako vztah horní části náměstí s kostelním návrším.

Potenciál města – z pohledu obyvatele

- **slušná dopravní dostupnost:**
poloha nedaleko D1, dobré spojení busem nebo vlakem, blízko do Prahy
- **dobrá občanská vybavenost:**
ve městě se nachází škola, školka, lékaři, obchody, nová sportoviště, ...
- **relativně příznivá ekonomická situace:**
příjmy z provozování ekologicky řízené skládky odpadů

Potenciál města – z pohledu turisty či návštěvníka města

- **trhy:**
již název města k nim odkazuje! Město by mělo více podpořit jejich konání a mít k tomu dobré podmínky
- **turistika:**
krásná okolní krajina, centrum mikroregionu Český smaragd, normované golfové hřiště
- **kultura:**
dlouhá historie (Muzeum Štěpánovska), řada památek (židovský a občanský hřbitov, kostel, hradby), výstavní síň akademického malíře Josefa Tříšky

Vývoj

Město vznikalo postupným vývojem. Základními stavebními kameny byl kostel a hrad. Tato dvě ohniska spolu se dvěma ulicemi (dnes Dubějovická/Sokolská a Dalkovická), které je obepínají, vytvořily páteř města a vymezily prostor dnešního historického centra, ve kterém se nacházely všechny důležité budovy (zámek, radnice, pivovary, ...)

Mapa stabilního katastru z roku 1841

Zobrazuje náměstí jako jednu plochu nepravidelného tvaru, fungující veřejný prostor, tři stabilizované hrany, čtvrtá na východě se drobí mezi jednotlivé bloky. Ze struktury je patrné, že centrum bylo hustě zastavěno a náměstí tvořila jednotná plocha sloužící jako hlavní veřejný prostor s častými trhy, podle kterých nese Trhový Štěpánov název. Tento stav přetrval až do začátku 20. století, kdy došlo k razantním změnám ve fungování veřejných prostranství, Trhový Štěpánov nevyjímaje. Situace se změnila zavedením železnice, která znamenala rozmach a přestavbu mnoha budov v dnešním centru. Zásadním způsobem ji také ovlivnily změny v nárocích na individuální bydlení. Klíčovou roli ale sehrály až vzrůstající požadavky automobilové dopravy, s čímž souvisí vybudování krajské komunikace. Ta rozdělila centrum města na dvě části a především pak přetrhla původní jednotnou plochu náměstí.

Současnost

Spolu s dalšími souvisejícími opatřeními (např. vybudování opěrné zdi u zastávky autobusů) znemožnila jeho vnímání jako „jedné“ plochy. Situaci nepřidalo ani několik dalších nevhodných zásahů (výstavba nevzhledné budovy nákupního střediska nebo pochybné úpravy náměstí z dob socialismu. Úpravy komunikace (narovnání) si také vyžádaly demolici několika objektů (mj. zmizela jedna z klíčových budov na náměstí – hospoda s kinem). Uprostřed města vznikly neutěšené rozlehlé plochy, které v současnosti slouží jako neorganizovaná parkoviště.

V současnosti veškerá podstatná stavební činnost probíhá na okraji města. Jádru města s nejcennějšími pozemky se rozpadá. Jeho primární a přirozený smysl být místem, kde se „kumulují“ služby a aktivity, se vytrácí. Stává se transitním prostorem a tuto neutěšenou situaci může v budoucnu ještě podtrhnout plánované umístění parkoviště v blízkosti kostela (!!!) Dopravní řešení je kritické. Dominuje zde „asfaltová džungle“ s rozlehlými plochami, které zcela postrádají jasné vymezení prostoru pro chodce a pro automobily. Náměstí už tak nikdy nebude představovat jednu čitelnou plochu.

Struktura města v roce 1919

Počet obyvatel: **1091**. Zastavěná plocha: **23,9 ha**

Struktura města v roce 2010

Počet obyvatel: **894**. Zastavěná plocha: **52,9 ha**

Za posledních 90 let si město vzalo z krajiny cca **2,5x více plochy**, než mu stačilo předchozí staletí, ale **počet obyvatel se snížil o třetinu**. Jev „roztékání se do krajiny“ je nejvíce patrný v severozápadní části města: V jeho důsledku dochází k řidnutí centra města.

Návrh na řešení

Východisko: Hlavní silnice dělí centrum města na dvě části. S odkazem na historické prameny navrhujeme obě části zastavět. Z obou částí následně „odečítáme“ veřejná prostranství, v „severní“ části současné náměstí, z „jižní“ nově vzniklý Malý Rynek. Předělem mezi oběma prostory je vložený „špalíček“. Zachováváme dobrou propustnost centra města prostřednictvím několika uliček/průchodů.

Náměstí

Za náměstí považujeme „horní“ trojúhelníkový prostor. Redukujeme výrazně dopravní plochy, které následně zřetelně vymezujeme. Komunikace spolu s parkovacími stáními vedeme po okraji trojúhelníkového náměstí. Vzniká celistvá plocha náměstí ideální pro setkávání, pořádání kulturních akcí, trhů apod. Vydláždění prostoru náměstí mu dodává důstojnost hodnou města. Tento efekt zdůrazňujeme přemístěním pomníku padlým do těžiště náměstí a nové umístění křížku doplňující kompozici ve špičce trojúhelníku. Současné vzrostlé stromy ponecháváme a doplňujeme po obvodu náměstí novými, které podporují čitelný trojúhelníkový tvar náměstí.

Malý rynek

Z křižovatky ulic V Zámku a Dubějovická vzniká přesunutím sochy sv. Jana Nepomuckého nově definovaný „Malý Rynek.“

Špalíček a ulička

Nevzhledný prostor, kterému dnes vévodí zastávka autobusu, kontejnery, asfaltové plochy, několik stromů, kus trávníku a nachází se zde mj. socha sv. Jana Nepomuckého, vnímáme jako zcela nefungující. Nejedná se ani o park, ani o náměstí. Vznikl samovolně díky změnám, které přinesla v minulých desetiletích především doprava. Spatřujeme zde však potenciál, protože tento prostor představuje pro Trhový Štěpánov významnou rezervu. Umísťujeme zde „špalíček“, čímž dochází jednak ke zhodnocení cenných pozemků v centru města, jednak k jasnému vymezení veřejných prostor města - náměstí (nahore) a nově vzniklého Malého Rynku (dole u pohostinství). Toto řešení zároveň umožňuje reagovat přijatelným způsobem na požadavek umístění relativně velkého počtu parkovacích míst v centru města při zachování jeho charakteru (nedochází k zaplavení ulic centra všudypřítomnými parkujícími automobily). V rámci špalíčku navrhujeme podzemní garáže přístupné z Malého Rynku (celkem 29 parkovacích stání). Nad nimi se pak nachází čtyři „parcely“ s vlastními domy charakterem a měřítkově reagujícími na okolní zástavbu.

U domů orientovaných do náměstí uvažujeme v přízemí s živým parterem s obchody a podloubím jako typickým prvkem pro náměstí.

Celý záměr se nachází na pozemcích města a je možné jej rozdělit na etapy.

Doplnění uliční fronty Vlašimská

Domy na místě původní zástavby ve Vlašimské ulici integrují původně zamýšlené parkoviště, které je rozděleno do dvou částí po 10 parkovacích stáních. Jeho střechu navrhujeme zelenou, čímž rozšiřujeme velikost zahrady nově navrhovaných domů. Navrhujeme doplnit celou uliční frontu podél ulice Vlašimská až ke kostelu, tedy v téměř původním rozsahu před demolicí spojenou s narovnáváním trasy krajské komunikace.

Na místě zbouraného Tomaidesova hostince navrhujeme obnovit hospodu, která na náměstí citelně chybí. Doplnění se týká také domů v části Dubějovické ulici. Vycházíme z historické stopy města, kdy na těchto místech stály domy. Jejich případné doplnění by posílilo charakter centra města.

Obytná zóna Sokolská

Výrazně redukuje rozsáhlé asfaltové plochy. Vytváříme jasné členěný prostor pro automobily, chodce a parkování. Doplníme novou zeleň. V prostoru dvora u zaslepené ulice navrhujeme doplnit zástavbu domem.

Dopravní řešení

- Jde o jasné vymezení hlavních komunikací kategorie C – zúžení pruhů na 2 x 3 m. Pro celé centrum navrhuje zónu s dopravním omezením na 30 km/h, vedlejší uliční prostory jako zklidněné obytné ulice kategorie D
- Zastávka bus MHD v jízdním pruhu (malá dopravní zátěž), zpomalovací prvky, přehlednější křižovatky, místa pěších přechodů
- Kritická místa vjezdů do centra – zpomalovací prvky s omezením rychlosti – 30 km/h (prahy nebo příčné pruhy, ev. barevné odlišení, ...)
- Doprava v klidu/parkování aut, zvýšení počtu parkovacích stání na terénu kolem náměstí (celkem 92 stání) a dále v rámci nových objektů (49 stání)

Připomínky ke koncepční studii předložené 05/2012

- etapizace případné výstavby v centru města
- vedení autobusových linek
- výsadba památného stromu
- porovnání velikosti plochy náměstí

Návrh věcného a časového postupu u projektové přípravy:

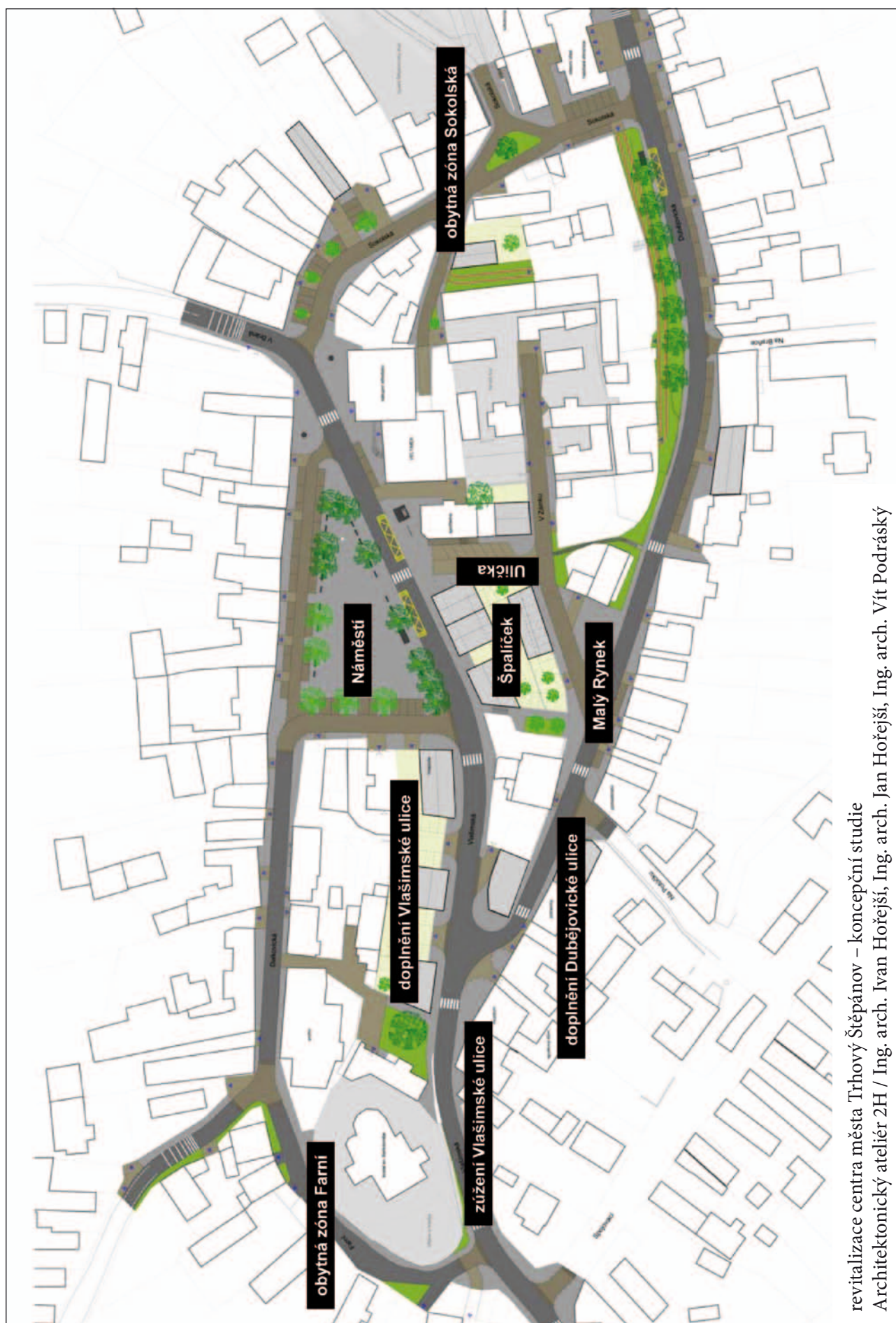
- prezentace koncepční studie na veřejném zasedání zastupitelstva 29.05.2012
- komunitní projednání koncepční studie 15.12.2012
- doplnění podkladů pro vypracování výsledné studie 15.12.2012
- upřesnění zadání výsledné studie na základě komunitního projednání...15.12.2012
- vypracování výsledné studie 30.05.2013

*Úvodní text: Ing. Václav Nekvasil, starosta města
Převedení textu z prezentace a malé úpravy Jaromír Vlček.*

Obrazové přílohy:

1. Situace
2. Náměstí – pohled do Dalkovická ulice
3. Náměstí – pohled do uličky
4. Malý rynek
5. Náměstí – pohled od samoobsluhy
6. Dalkovická ulice
7. Dubějovická ulice
8. Sokolská ulice

Situace

revitalizace centra města Trhový Štěpánov – koncepční studie
 Architektonický ateliér 2H / Ing. arch. Ivan Hořejší, Ing. arch. Jan Hořejší, Ing. arch. Vít Podráský

Náměstí – pohled do Dalkovická ulice

Náměstí – pohled do uličky

Malý rynek

Náměstí – pohled od samoobsluhy

Dalkovická ulice

Dubějovická ulice

Sokolská ulice

